

Příloha č. 3
Rozhovor s panem Ing. Romanem Sládkem

Hrabincová: Proč je dobré být součástí svazků?

Sládek: Hlavní důvod svazků je, že zejména malé obce, kde je částečně uvolněný starosta, nula pracovní úvazek na radnici, malý rozpočet, se dostanou do bratrstva, kde ty větší jim zajistí účast na projektech ohledně cyklostezek apod. Jakoby se nabízela platforma, kde i ty malé svazky mohou mít zastání oproti tomu, že jsou malá obec a nikdo se nezajímá. Více obcí se dá dohromady, a řeknou, jsme 5 malých obcí, ale máme možnost získat dotaci na jednu pracovní sílu na 2 roky, bylo by fajn, kdyby tady vedla cyklostezka a kdybychom mohli požádat o dotaci. Svazek má větší sílu než jedna obec, protože cyklostezka povede přes 5 obcí a ne jen přes 1. Totéž ve vodním a komunálním a odpadovém hospodářství. Vždycky se sdružují, protože potom když je jich více, tak mají větší sílu a větší synergické efekty. To je hlavní smysl.

To co většina laiku a občanů neví, že VaK jsou obrovské majetky relativně malých svazků, o kterých se neví. Ten náš patří k těm nejmenším, Ivančice má 30 obcí a máme několik jednotek mld. majetku, kde když si spočítáte vybírané vodné a stočné tak to jsou desítky, stovky miliónů, takže tu relativně proudí hodně peněz a obsluhuje se hodně peněz. Infrastruktura je důležitá a investice do ní patří k těm největším, které vůbec v ČR v celé historii jsou, protože investice do bazénu, bytů, sociálek to všechno je o řád nebo o 2 níž než je infrastruktura VaK, hlavně kanalizace, čištění odpadních vod. To, co dneska každý považuje za samozřejmost, že spláchne, natočí si vodu, tak to aby se to mohlo takhle dělat ve všech domácnostech, tak to je to nejdražší co existuje a obce na to nechtějí přistoupit, protože to není vidět, většinou se rozkope celá obec a obec se zadluží, když to chce, byť jsou dotace, je tam spoluúčast.

Náš svazek má takovou politiku, že pro ty menší obce zařizuje přípravné práce – projekty, administrace projektu, žádost o dotaci, přijetí dotace výběrové řízení pro zhotovitele, a pak na tu konkrétní obec, které se to týká, mohou to být 2–3, protože ten projekt může být větší, zbývá „jen“ ta finanční spoluúčast, se dostane dotace na 70% tak těch 30%. Ještě to dělá svazek tak, že si na tu spoluúčast vezme úvěr svazek, protože je silnější partner pro banku, obec to splácí tomu svazku. Dokonce ten svazek dostane i lepší podmínky.

Hrabincová: A je to lépe zajištěné, že?

Sládek: Je to lépe zajištěné, protože oni se podívají na finanční toky, na výběr vodného a stočného, dají si inkaso na výběr, protože to funguje svazek a provozní společnost a ta je námi ovládaná stoprocentně dneska, a kdyby obec 200 obyvatel šla na úvěr tak zbytečně. Děláme pro ně tu službu, že se zadluží svazek a obec splácí tomu svazku a nemusí chodit do banky. Je to o důvěře, protože ten malý svazek přibíráme k jednání, do výběrových komisí, při s projektantem, aby u toho byl, aby to všechno viděl, aby si nemyslel, že ta velká obec je nějak násilná.

Hrabincová: Takže dá se říct, že ten hlavní důvod sdružení je získání těch dotací?

Sládek: Ano, získat pro malé obce, protože ta velká obec, náš městský úřad má 80 zaměstnanců, možná 100, čili pro ten úřad není až takový problém vypracovat žádost o dotaci, ale pro jinou obec, která má třeba 400 obyvatel a aby projednala jiné řešení než jen schválení v oficiálním dokumentu, změnit ten oficiální dokument a pak administrovat žádost třeba na 50 miliónů, to ta obec nemá šanci. Svazek jí to nabídne zcela jistě se vším všudy. Většina obcí si svazky pochvaluje, když mají zaběhanou politiku. Je to o nějaké vzájemné toleranci, kdy ti silnější pomáhají slabším. Někdy se stane, že si ti silní uvědomí, že síla je veliká a že zbytečně plýtvá energií a prostředky pro ty malé obce a vystoupí z toho svazku a řeknou si, tak teď budeme mít tu vodu levnější my, velké město. A ty malé města na to pak doplácí, když se to stává.

Hrabincová: Z tohoto pohledu můžeme říct, že svazky jsou životaschopné.

Sládek: 100%.

Hrabincová: Protože vznikla taky otázka, že jestli některé jsou trvalejšího charakteru, ale některé jsou jednorázové a pak teda se něco zrealizuje a svazek skončí. Když je to nasměrované do těch dotací. A jak je to s těmi projekty, co jsou financované z EU?

Sládek: My jsme k dnešnímu dni byli příjemci evropských dotací na dvou velkých projektech, dohromady je to přes 1 mld. korun investičních nákladů, do toho našeho svazku. Asi 30 obcí dohromady realizovalo projekt rekonstrukce intenzifikace čistírny a dostavbu kanalizací, to byl jeden projekt, druhý projekt potom byla nová oprava pitné vody a zase rekonstrukce vodovodu, ten první byl asi ¾ mld. a ten druhý byl asi 400 milionů. Všechno to byly evropské peníze a ten první byl ještě tzv. velký projekt, jestli máte ponětí. Protože projekty se dělí na velké a ostatní, a když to přežije určitou finanční hranici, tak pak se nekomunikuje s ministerstvem životního prostředí a se státním fondem, ale komunikuje se přímo s evropskou komisí, protože jak je to nějak přes 20 mil Eur, tak už to nejde ani tady a hlídají si to. Takže my jsme byli dokonce myslím první velký projekt v ČR, kdy jsme dostali na čistírnu odpadních vod v Ivančicích a novostavbu a rekonstrukci kanalizací. **Krestová:** Když jsou kanalizace a vodovody postavené, tak se o něj dál ten svazek stará ne? Takže ten svazek nemůže zaniknout, ne?

Krestová: Když jsou kanalizace a vodovody postavené, tak se o něj dál ten svazek stará ne? Takže ten svazek nemůže zaniknout, ne?

Sládek: Z právního hlediska je možné úplně všechno. Za prvé se počítá s tím, že jak je ve stanovách, svazek může se rozdělit, může zaniknout nebo mohou obce vystoupit. Vždycky existuje i podle práva nějaký právní nástupce, čili na toho poté přechází. Může se stát i to, že dojde k atomizaci, kdy odejdou všichni. I na to se pamatuje. A každý účastník toho svazku (ta obec členská) odchází, když se rozhodne, s určitým podílem práv a povinností, které na něj padly v době trvání, takže když si svazek vzal úvěr 100 milionů a členská obec chce odejít a účastnila se toho

projektu, tak je předem spočítáno, že sice odchází, ale že si nese na zádech 5,5 milionů, které musí splácet, nese sebou trvalou udržitelnost po dobu 10 let, je tam těch povinností víc. Tohle jsme všechno projednávali na státním fondu životního prostředí.

Krestová: Co se týče příjmu, tam jsou teda dotace, jsou tam peníze z vodného i stočného.

Sládek: To vodné stočné vybírá provozovatel, ale z toho nám automaticky na základě provozní smlouvy přeposílá pronájem. To je zase taková klička trošku právní, nad kterou už mnozí z nás nepřemyslí. Když by si obec provozovala úplně sama, tak do kalkulace stočného nesmí dát položky třeba splátky úvěrů, investice, to tam nesmí dát do kalkulace, ale když si najde provozovatele, třeba svazek, jehož je ta obec členem, tak tam může být pronájem, a ten pronájem už se dá zakalkulovat a ten pak slouží jako splátky úvěru, investic apod. Takže v přímém svazku hlavním je pronájem za pronájem infrastrukturního majetku provozovateli, který legitimně od občanů vybírán. Takže my to od občana prostřednictvím toho provozovatele vybereme, on si uhradí svoje provozní náklady, nám dá ten pronájem a my z toho pronájmu žijeme. K příjmům pak patří členské příspěvky a jsou relativně z pohledu toho pronájmu symbolické, protože my platíme, to jsou 10 koruny za obyvatele. Jenomže naše velikost pronájmu je v řádu 60 miliónu, to je jiný balík jo. Takže potom s těmi 60 miliony se naplánuje to hospodaření vždycky na každý rok, tam se o to „porveme“, Kde co se bude dělat, ale protože už každý zástupce toho svazku ví určité zásady tak se nepředbílá, napřed se dělá vodovod, tam kde obec nemá vodovod ani kanalizaci, tak ta členská obec musí mít zásobování pitnou vodou, protože ta odpadní voda zatím někam teče. Jakmile mají vodovod, tak pak se postupuje, dělá se nová kanalizace a čistírna odpadních vod. Dělá se to tak, aby to bylo efektivní, aby se neudělala čistírna tady, tedy a tady, když se může udělat jenom jedna a může se to třeba přečerpávat. Je to provozně levnější. Pak se přijme ten dokument na každém kraji je plán rozvodu vodovodu a kanalizaci. A každá obec dopředu ví, jak se bude řešit technicky a ekonomicky a pak už jde jen o to, aby přišla na řadu. Protože se nikdy nepovede ani, kdybyste chtěla, když v době nula byste chtěla projektovat jedno řešení pro tři obce, tak to nikdy neuděláte tak, aby to ve stejnou dobu bylo stejně, protože tam jsou různé překážky, takže se to stejně rozkáže. Pak se žádá o dotace tak se to stejně ty řešení jdou, první rok se dělá to, druhý rok to. A pak se berou velké úvěry, třeba kolem 250 miliónu, který zvládáme splácet, a ještě nám něco zbývá na opravy.

Hrabincová: Účel zakládání svazků?

Sládek: Dneska jestliže nemáte pitnou vodu v obci a nemáte jak spláchnout a vypustit pračku, někam a máte účast ve svazku cyklostezky a já nevím kde, tak dobře. Já to vždycky přirovnávám k tomu, že si do obýváku na střechu koupíte LED obrazovku, můžete samozřejmě, protože ty peníze na to ty lidi mají. Ale připadá mi to trošku nekonceptní. Musíme začít od těch důležitých věcí, že jo.

Jako jsou odpadní vody a splašky musíte v 21. století smysluplně ošetřovat, čistit a navíc já jsem vodař, takže pracuji 10let v téhle společnosti, **tak k trendu současnosti patří to, že odpadní vody nejsou považovány za odpad, ale za nový zdroj energie.** To jsou suroviny a energie, to znamená teplo, ta kinetická energie odpadních vod vytýká čistá voda, tak se tam dávají malé turbíny. Přírodní stoky slouží jako zdroj pro tepelná čerpadla, takže nemusíte dělat studny velký apod. Využívají se přes celý rok, je tam stabilní teplota, suroviny z toho teda buď se zpracovává call anaerobně a máte bioplynové stanice a ty čistírny se mohou stát buď úplně, nebo částečně soběstačné v energiích, takže vy čistíte z toho, že tu energii získáváte z té odpadní vody a pak ještě se zkoumá a jsou takový poloprovozy, že se získává fosfor z odpadních vod, protože fosforu je tam strašně moc a zatím se fosfor získává jen z přírodních zdrojů. **Čili je to důležitá součást života a ve světě se razí trend samostatných měst, do kterých ta energie vstupuje a už nepokračuje dál, protože zůstává tam a jde to zas na začátek čili ty tzv. chytré města a obce tak jde o to, aby to město a ta obec byly soběstační.** Aby nepotřebovali zdroj energie, anebo aby ji potřebovali co nejmíň. A tady třeba ty odpadní vody to je jedna z příležitostí, kde prokázat že ty energie zpátky z toho se dají získat.

Hrabincová: Rýsuje se nějaká oblast, kde by stát zase přenesl nějakou povinnost této obce, kde by posílil význam svazků?

Sládek: Spíš se stát zbavuje nepříjemných administrativ, takže předává na obce spíš víc a víc věcí, teď nám zase obce poslali, že obce budou muset asi zajišťovat ze svých prostředků sociální bydlení a v souvislosti s imigrantskou krizí, už jako nenápadně tlačí, že každá obec by měla mít určité procento sociálních bytů a proto kdyby náhodou něco. Já se vždycky na to dívám skepticky, protože bydlení patří taky k základním věcem každého člověka, může se stát, že bez cizího zavinění přijde o bydlení. Já jsem dělal třeba 13 let starostu, takže sem to nějak řešil, prostě manžel nebo manželka, to si člověk nevybere, prostě zabouchne dveře, vymění zámek a on se nedostane domů. Děti jsou buď doma, nebo venku a teď to řešíme, že jo, protože dle zákona to obec v té první fázi musí řešit a ne, že by jako přespali u vás v obýváku, ale vy musíte promluvit s těmi lidmi, pokusit se o shodu a pokusit se to dostat do tzv. úklidového stavu, který byl předtím než se stalo tohle. Téměř vždycky to byla dvousečná zbraň, protože oni se pak udobřili a vyjeli proti radnici. Protože se do toho míchala, takže za mnou přiběhla paní, že jí pán ze společné domácnosti vystěhoval veškerý nábytek ven a zrovna tam prší. Tak já jsem zařídil odvoz nábytku do nějakého našeho radničního přístřešku, všechno to navezli do skladu, bylo to tam asi 3 měsíce a ona na mě potom podala trestní oznámení, že jsem jí odvezl nábytek bez jejího souhlasu. Takže to jsou spíš nepříjemné agendy, ale kompetence jako vybavení to spíš to dělá stát tak, že se třeba snaží už dlouhou dobu, aby třeba obor vodovodu a kanalizaci byl samo financovatelný a snaží se o to tak, že se má vypracovat plán financování obnovy, aby vy jste do kalkulace vodného stočného mohla pak spočítat veškeré potřeby, jenomže když tam započítáte historii pozpátku tzn. 50let, tak to vodné stočné vyjde na 300kč a tak to vychází, takže my ho máme na 100kč, ty dvě stovky nám chybí, takže my opravujeme vždy jen to nejhorší.

Takže to co je staré 50 let ještě neopravujeme, naopak opravujeme to co je 60 nebo 75 let staré, to pak padá samo, ale že by předávali další agendy nebo bydlení sociální bydlení, oni by nejradši kdyby nám snížili příspěvek na výkon státní správy, to co děláme, a aby nám navýšily úplně všechno, abychom jim vypláceli dávky, aby jsme se jim starali komplet o všechno, takže on to stát nazval správně, že nám dává příspěvek, ale zbytek musíte dofinancovat ze svého. Místo toho abychom dělali vodovody kanalizace a zastávky nástupní terminály a zasíťovali na rozvoj další pozemky, aby lidé mohli stavět, tak vy potom musíte zaplatit další zaměstnance, kteří dělají. Teď nám dělali péči o děti, o ty sociálně slabé, pak přijímáme zaměstnance na sociální obor kvůli dávkách no pak zjistíte ze to máte jako příspěvek. To jsou kompetence, oni to obecně nazvou přenesená působnost, a potom vám přidávají, nejdříve vám dají dávky na bydlení, nebo pak vám dají děti a vy prostě na to potřebujete získat trochu víc peněz, ono to jde vždycky s nějakým zpožděním, tak naposledy pozitivní krok ke zvětšení peněz ke zvýšení udělal stát, když sebral těm největším městům a statutárním městům pár miliard a rozdělili si to mezi města a obce. Takže Brno plakalo, že místo 20 má 19,5 miliard. My jsme byli rádi, protože v rozpočtu nám přibylo 8 miliónu, těm malým obcím přibylo adekvátně víc a pořád je to rozdíl, protože na obyvatele Praha dostává několika násobek toho, co dostávají třeba malé obce. To jsou diametrální rozdíly. Dostat 20 000 v Praze na jednoho obyvatele a v nějaké obci dostanou 500 000. My jsme dělali nějakou studii v obci 60 obyvatel a jejich rozpočet je 500 000 na rok, když odečtete noční osvětlení, správu komunikace což znamená solení, pískování, zametání, tak jim to nebude stačit, tady máte pár korun a něco s tím dělejte.